

Μαύρες γιορτές στην αγορά με προσφορές έως και 50%

Μεταξύ 15-25% η μείωση της ζήτησης σε ένδυση- υπόδηση και ηλεκτρικά είδη

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

ΕΛΛΕΙΨΗ χρημάτων, στάση εμπορίου. Και η στάση δεν φαίνεται να είναι προσωρινή. Από τα μέσα Σεπτεμβρίου κι έπειτα οι εμπορικές επιχειρήσεις, μικρές, μεσαίες, αλλά ακόμη και οι μεγάλες αλυσίδες βλέπουν τη ζήτηση να μειώνεται δραματικά, καθώς οι καταναλωτές υπό το βάρος -πραγματικό και ψυχολογικό- της οικονομικής κρίσης περιορίζουν δραστικά τις δαπάνες τους. Μπροστά στο ενδεχόμενο περαιτέρω κάμψης της ζήτησης, η οποία με μαθηματική ακρίβεια θα οδηγήσει σε «λουκέτα» στην αγορά, ο εμπορικός κόσμος αναζητά διέξοδο σε λύσεις που στο πολύ πρόσφατο παρελθόν αντιμεχόταν.

Οι κλάδοι που πρώτοι πληρώνουν τις συνέπειες είναι αυτοί της ένδυσης-υπόδησης, όπου η ζήτηση και ο αντίστοιχος τζίρος εμφανίζει, σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, μείωση πάνω από 20%. Ανάλογη είναι η εικόνα και στον κλάδο των ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, όπου η μείωση της ζήτησης κυμαίνεται μεταξύ 15% και 25%. Μείωση του όγκου πωλήσεων παρατηρείται ακόμη και στα σουπερ μάρκετ, με τους περισσότερους καταναλωτές να κάνουν τις αγορές τους ακολουθώντας με... θρησκευτική ευλάβεια τη «λίστα» με τα ψώνια, ενώ ολοένα και περισσότεροι στρέφονται στα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, λόγω της χαμηλότερης τιμής τους.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους των εστιατόρων, η κίνηση στους χώρους μαζικής εστίασης είναι μειωμένη κατά 30% και πλέον η έξοδος για τη συντριπτική πλειονότητα των πολιτών περιορίζεται σε μια μέρα την εβδομάδα. Σε ύφεση βρίσκεται και η αγορά αυτοκινήτων. Το διάστημα Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2008 κυκλοφόρησαν

Από τα μέσα Σεπτεμβρίου κι έπειτα οι εμπορικές επιχειρήσεις βλέπουν τη ζήτηση να μειώνεται δραματικά, καθώς οι καταναλωτές υπό το βάρος της οικονομικής κρίσης περιορίζουν δραστικά τις δαπάνες τους.

για πρώτη φορά 317.731 αυτοκίνητα (καινούργια ή μεταχειρισμένα εξωτερικού), παρουσιάζοντας μείωση 4% ως προς την αντίστοιχη περίοδο του 2007.

Αλμα ακάλυπτων επιταγών

Το μέγεθος του προβλήματος αποκαλύπτουν και τα τελευταία στοιχεία του «Τειρεσία». Τον Οκτώβριο του 2008 η αξία των ακάλυπτων επιταγών ανήλθε σε 152.460.103 ευρώ έναντι 101.255.893 ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2008, σημειώνοντας αύξηση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα κατά 50,57%. Σε ετήσια βάση, στο διάστημα δηλαδή Οκτωβρίου 2007 - Οκτωβρίου 2008, η αξία των α-

κάλυπτων επιταγών αυξήθηκε κατά 94,69%.

Σε μια προσπάθεια αναθέρμανσης της αγοράς οι εμπορικές επιχειρήσεις καταφεύγουν στο πιο πρόσφορο μέσο προσέλκυσης των καταναλωτών, δηλαδή τη μείωση των τιμών. Αρκετές μεγάλες λιανεμπορικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται κυρίως στον κλάδο της ένδυσης-υπόδησης έχουν ήδη προχωρήσει σε δελεαστικές προσφορές προϊόντων με τιμές ακόμη κατά 50% μειωμένες. Με διάθεση αυτοάμυνας ο Εμπορικός Σύλλογος Αθηνών κάλεσε τα μέλη του να προβούν επίσης σε μειώσεις τιμών.

Ο εμπορικός κόσμος, έστω και με εσωτερικές διαφωνίες, αρχίζει να

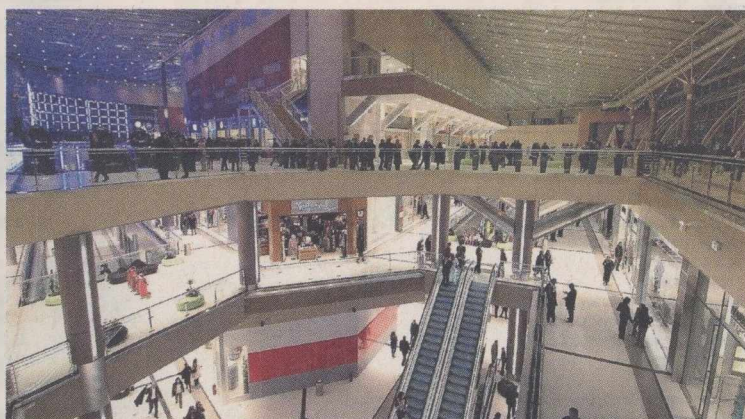
συζητά ή και να υιοθετεί προτάσεις που μέχρι πρόσφατα αποτελούσαν -τουλάχιστον για τις μικρές εμπορικές επιχειρήσεις- σχεδόν «ταμπού». Πρόκειται για την πρόταση που αφορά τη λειτουργία των καταστημάτων δύο Κυριακές την περίοδο των εορτών -στις 21 και 28 Δεκεμβρίου- καθώς και για την έναρξη των χειμερινών εκπτώσεων αμέσως μετά την Πρωτοχρονιά.

Ακόμη, πάντως, και αν το εμπόριο αποδείξει στην τρέχουσα συγκυρία ότι μπορεί να αυτορρυθμισθεί και να προσαρμοσθεί στις ανάγκες των καιρών, οι καταναλωτές δύσκολα θα δαπανήσουν περισσότερα χρήματα από όσα έτσι κι αλλιώς υπολόγιζαν.

«Ελεύτερα» τα πολυκαταστήματα στην περιφέρεια

Ανατροπή στο καθεστώς ίδρυσης πολυκαταστημάτων και εμπορικών κέντρων στους νομούς εκτός των Αθηνών με συνέπεια ανακατατάξεις στα μερίδια των εμπορικών επιχειρήσεων στην περιφέρεια και ακόμη πιο ισχυρές πιέσεις στους μικρούς εμπόρους αναμένεται να επιφέρει απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία κρίνει ως αντισυνταγματικούς τους σχετικούς περιορισμούς που έθετε ο νόμος 2323/1995, αλλά και ο 3377/2005 που τον τροποποίησε.

Ειδικότερα, το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο με την απόφασή του 3037/2008 έκρινε ως αντισυνταγματικό το άρθρο 10 του νόμου 2323/1995 σύμφωνα με το οποίο για την ίδρυση υπεραγορών εκτός των Νομαρχιών Αθηνών, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, απαιτείται άδεια του οικείου νομαρχιακού συμβουλίου. Το ίδιο προβλέπει επίσης στο άρθρο 10 και ο πιο πρόσφατος νό-

Σύμφωνα με την απόφαση του ΣτΕ οι νομαρχίες της περιφέρειας δεν θα μπορούν να αρνούνται άδειες στα εμπορικά κέντρα και στα πολυκαταστήματα.

μος που ρυθμίζει θέματα εμπορίου, ο 3377/2005. Σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης «εάν στο χώρο όπου προορίζεται να ιδρυθεί υπεραγορά οι χρήσεις γης το επιτρέπουν, δεν είναι επιτρεπτή νέα ατομική κρίση (σ.σ. από το Νο-

μάρχη δηλαδή) για άσκηση στο συγκεκριμένο χώρο επιτρεπόμενης δραστηριότητας και μάλιστα από όργανο αναρμόδιο για σχεδιασμό χωροταξικό και κατά διαδικασία διαφορετική από εκείνη του σχεδιασμού αυτού». Στην περίπτωση

αυτή το νομαρχιακό συμβούλιο ως αναρμόδιο όργανο για έγκριση χωροταξικών ή πολεοδομικών σχεδίων δεν μπορεί να μην χορηγήσει άδεια ίδρυσης υπεραγορών.

Η υπόθεση ξεκίνησε όταν ο Νομάρχης Ηρακλείου με την απόφασή του 90/1-8-2002 δεν ενέκρινε την ίδρυση καταστήματος της γνωστής αλυσίδας Praktiker. Η επιχείρηση προσέφυγε στον Περιφερειάρχη Κρήτης, ο οποίος με την απόφαση 21137/14-10-2002 ακύρωσε την απόφαση του νομάρχη. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηρακλείου προσέφυγε με τη σειρά της στο Διοικητικό Εφετείο Χανίων, ζητώντας ακύρωση της απόφασης της Περιφέρειας Κρήτης, αίτηση όμως η οποία απορρίφθηκε. Έτσι, το θέμα έφτασε τελικά στο ΣτΕ το οποίο απεφάνθη για τη συνταγματικότητα των διατάξεων του άρθρου 10 του νόμου 2323/1995.

Καθίζηση στα πρατήρια καυσίμων - Μείωση ζήτησης και για ηλεκτρική ενέργεια

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Σημαντική υποχώρηση της ζήτησης σε καύσιμα αλλά και ηλεκτρική ενέργεια καταγράφεται στην εγχώρια αγορά, προκαλώντας έντονες ανησυχίες στις εταιρείες του κλάδου. Από τη ΔΕΗ και τα ΕΛΠΕ μέχρι τις μικρές εταιρείες του τομέα εμπορίας καυσίμων και τα πλέον απομακρυσμένα πρατήρια της Επικράτειας, τα μηνύματα που έρχονται σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας αποτελούν σαφή ένδειξη της ύφεσης στην οποία εισέρχεται η πραγματική οικονομία.

«Από τον Οκτώβριο διαπιστώνουμε μείωση της κατανάλωσης στους πελάτες μας υψηλής και μέσης τάσης. Ένας σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων παρατηρούμε ότι έχει περιορίσει την κα-

τανάλωση ρεύματος στις 16 ώρες από τις 24 ώρες και αυτό γιατί έχουν περιοριστεί οι πωλήσεις τους», αναφέρει αρμόδιο στέλεχος της ΔΕΗ. Η υποχώρηση αυτή της ζήτησης δεν έχει καταγραφεί ακόμη ως επίσημο στοιχείο από την αρμόδια Διεύθυνση της ΔΕΗ.

Εντονος προβληματισμός

Μια πιο ξεκάθαρη εικόνα θα υπάρχει προς το τέλος του έτους, ωστόσο είναι σαφής η τάση περαιτέρω περιορισμού της κατανάλωσης βιομηχανικού και εμπορικού ρεύματος. Μάλιστα στην επιχείρηση επικρατεί προβληματισμός σχετικά με το κατά πόσο η τάση αυτή θα πρέπει να οδηγήσει σε αναθεώρηση των προβλέψεων για τον ρυθμό αύξησης της ζήτησης (3,5%) σε ηλεκτρική ενέργεια το 2009.

Σε ό,τι αφορά στην αγορά καυσίμων, τα επίσημα στοιχεία των ΕΛΠΕ για την ζήτηση στην εσωτερική αγορά καταγράφουν μείωση του εννεάμηνου του 2008 σε σχέση με το αντίστοιχο εννεάμηνο του 2007 της τάξης του 1,8%. Η ζήτηση στην εσωτερική αγορά περιορίστηκε από 9,86 εκατ. MT το 2007 σε 9,68 εκατ. MT το 2008. Αρμόδια στελέχη του Ομίλου τονίζουν ότι το τελευταίο τρίμηνο παρατηρείται μείωση των πωλήσεων στη βιομηχανία και στο εμπόριο, στοιχείο που όπως τονίζουν πιστοποιεί το πέρασμα της κρίσης στην πραγματική οικονομία.

Μείωση της τάξης του 2,5% στις βενζίνες το 8μηνο του 2008 σε σχέση με το 8μηνο του 2007 καταγράφουν οι πωλήσεις της Μότορ Οйл. Αντιθέτως, η εταιρεία κατα-

γράφει αύξηση πωλήσεων στο πετρέλαιο κίνησης η οποία αποδίδεται στα θετικά αποτελέσματα του συστήματος «Ηφαιστος» στο λαθρεμπόριο. Στελέχη της Μότορ Οйл προβλέπουν περαιτέρω μείωση της κατανάλωσης βάσει της εικόνας που διαμορφώνουν μέσω των πρατηρίων της AVIN τους τελευταίους μήνες.

Οι βενζινοπώλες

Από πλευράς των πρατηρίων, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Βενζινοπωλών Ελλάδας κ. Μιχάλης Κιούσης μιλάει στην «Κ» για μείωση της κατανάλωσης καυσίμων πανελλαδικά κατά 30% τον Οκτώβριο σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι. «Δεχόμαστε 500 τηλεφωνήματα περίπου την ημέρα από συναδέλφους μας σε όλη την χώρα που αναρωτιούνται τι θα

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

20%

και πλέον είναι η μείωση του τζίρου στα εμπορικά καταστήματα που πωλούν ρούχα και ποπούτσια ακόμη και στις μεγάλες εγχώριες και πολυεθνικές αλυσίδες του χώρου.

15% έως 25%

υπολογίζουν παράγοντες της αγοράς ότι είναι η κάμψη της ζήτησης στην άλλοτε εξαιρετικά δημοφιλή για τους Έλληνες καταναλωτές αγορά ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, καθώς και ειδών οικιακού εξοπλισμού.

30%

είναι μειωμένη η κίνηση στα εστιατόρια και πλέον η έξοδος για τη συντριπτική πλειονότητα των πολιτών περιορίζεται σε μία μέρα την εβδομάδα.

1 δισ. ευρώ

φτάνουν τα «φέσια» στην αγορά, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία του «Τειρεσία» στο 10μηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2008, το ύψος των ακάλυπτων επιταγών έφτασε τα 967,8 εκατ. ευρώ έναντι 801,1 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο περσινό 10μηνο.

4,1%

ήταν η μείωση το διάστημα Αυγούστου 2007 - Αυγούστου 2008 του δείκτη όγκου στο λιανικό εμπόριο (που εκφράζει τον κύκλο εργασιών σε σταθερές τιμές), έναντι αύξησης 3,8% που σημειώθηκε κατά την αντίστοιχη σύγκριση του έτους 2007 προς το 2006.

21%

ήταν ο ρυθμός ανόδου της χρηματοδότησης προς το εμπόριο τον Σεπτέμβριο του 2008 έναντι ρυθμού ανόδου 22,4% τον Αύγουστο του 2008, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τραπεζής της Ελλάδος.

66%

των επιχειρήσεων στο Λεκανοπέδιο της Αττικής δηλώνει ότι έχει επηρεαστεί από την κρίση, σύμφωνα με έρευνα της KAPPA Research για λογαριασμό του ΕΒΕΑ. Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις είναι η μείωση της ζήτησης και η έλλειψη ρευστότητας.

Οι συνέπειες της κρίσης

Μειωμένη κερδοφορία ή ακόμη και ζημιές και αναθεωρημένες προβλέψεις προς τα κάτω για τη χρήση του 2008 παρατηρείται στα οικονομικά αποτελέσματα του εννεαμήνου σημαντικών βιομηχανιών, εκ των ηγέτιδων στον κλάδο τροφίμων και ποτών, ενώ ανάλογη είναι η εικόνα και στα σουπερ μάρκετ. Αν αναλογισθεί κανείς ότι το 9μηνο δεν περιλαμβάνει τους πρώτους Οκτώβριο και Νοέμβριο, οπότε η οικονομική κρίση άρχισε να χτυπά την πόρτα της ελληνικής κοινωνίας, τότε δεν αποκλείεται στο τέλος του έτους, οι πρώτες ενδείξεις ύφεσης να μετεξελιχθούν σε ισχυρές αποδείξεις.

Το πρώτο «καμπανάκι» ήρθε από την Coca-Cola Τρία Ψήλων τα καθαρά κέρδη της οποίας το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2008 ανήλθαν σε 422 εκατομμύρια ευρώ, μειωμένα κατά 3% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2007, κυρίως ως αποτέλεσμα της επιβράδυνσης των πωλήσεων το γ τρίμηνο, οι οποίες σε όγκο αυξήθηκαν κατά 4%, σε ποσοστό δηλαδή μικρότερο από τους αρχικούς στόχους της εταιρείας.

Αρνητικές ενδείξεις υπάρχουν και στον χώρο των τροφίμων, καθαρά κέρδη μετά από φόρους της Vivartia ανήλθαν το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2008 σε

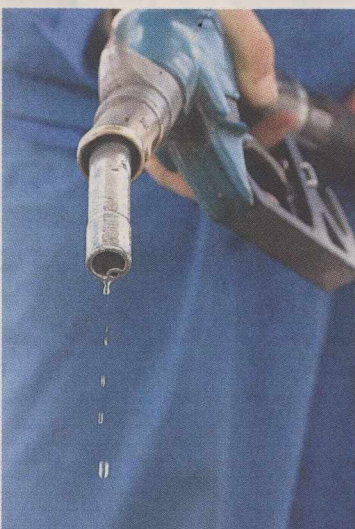
Μειωμένη κερδοφορία ή ακόμη και ζημιές για τις βιομηχανίες τροφίμων - ποτών και τις υπεραγορές.

20,2 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 48,8% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Η εταιρεία αποδίδει τη μεγάλη απόκλιση από το 2007 στο ότι την περσινή χρονιά υπήρχαν έκτακτα χρηματοοικονομικά έσοδα. Σύμφωνα με τη Vivartia τα μειωμένα κέρδη οφείλονται κυρίως στη σημαντική μείωση της κερδοφορίας του κλάδου γαλακτοκομικών και ποτών, ως συνέπεια του αυξημένου κόστους γάλακτος κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους και της μείωσης της λιανικής τιμής τον Ιούνιο του 2008.

Με καθαρές ζημιές ύψους 3,3 εκατομμυρίων ευρώ έκλεισε και φέτος το εννεάμηνο για τη ΦΑΓΕ, παρά το γεγονός ότι η εταιρεία έχει περιορίσει σημαντικά τις δραστηριότητές της.

Στις μειωμένες καταναλωτικές δαπάνες λόγω του αρνητικού κλίματος που επικρατεί στην αγορά απέδωσε η ΑΒ Βασιλόπουλος την επιβράδυνση των πωλήσεων της. Έτσι, η ενοποιημένα κέρδη μετά από φόρους διαμορφώθηκαν το 9μηνο του 2008 σε 16,8 εκατομμύρια ευρώ από 22,5 εκατομμύρια ευρώ το 9μηνο του 2007.

Πιο καθαρή εικόνα, πάντως, για τις συνέπειες της κρίσης στη βιομηχανία τροφίμων-ποτών και στον κλάδο των υπεραγορών θα διαμορφωθεί το αμέσως επόμενο διάστημα με την ανακοίνωση των οικονομικών αποτελεσμάτων 9μήνου.

Η μείωση της κατανάλωσης καυσίμων φτάνει το 30%, υποστηρίζει ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Βενζινοπωλών.

γίνεiu», λέει ο κ. Κιούσης κάνοντας λόγο για δραματική μείωση πωλήσεων. Ενδεικτικό αυτής το στοιχείο που δίνει για την ημερήσια εξυπηρέτηση αυτοκινήτων του δικού του πρατηρίου. «Από τα 420 αυτοκίνητα που έμπαιναν τη μέρα τους προηγούμενους μήνες, τον Οκτώβριο περιορίστηκαν στα 290» τονίζει εκφράζοντας ανησυχίες και για πρακτικές αθέμιτου ανταγωνισμού που μπορεί να προκαλέσει η μείωση των πωλήσεων την οποία, όπως είπε, ήδη έχουν υιοθετήσει κάποια πρατήρια. Η απασχόληση εκτιμάται ότι θα είναι από τα πρώτα θύματα της κρίσης του κλάδου ενώ ανησυχίες εκφράζονται από την αγορά υγρών καυσίμων και για αύξηση των επισφαλειών, λόγω της τάσης για διόγκωση των πιστώσεων που παρατηρείται.

ΣΤΗ CNOOC Ltd, την τρίτη μεγαλύτερη κρατική πετρελαϊκή της χώρας, πνέει αισιοδοξία που αφηφά τους φόβους επιβράδυνσης της κινεζικής οικονομίας.

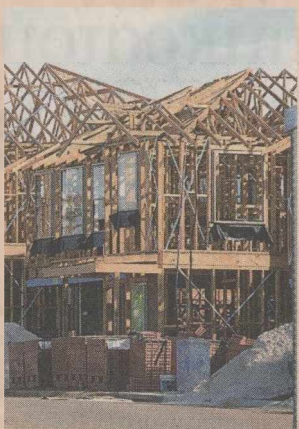
Επενδύουν σε τράπεζες και πετρέλαια

Ακόθεκτες εμφανίζονται οι κινεζικές επιχειρήσεις, που σε πείσμα της παγκόσμιας οικονομικής κάμψης, της κατάρρευσης των χρηματιστηρίων αλλά και αποτυχημένων κινήσεων στο παρελθόν, συνεχίζουν να αναζητούν στο εξωτερικό ευκαιρίες τοποθέτησης της πληθώρας ρευστού τους. Όπως τονίζει ο επικεφαλής της τρίτης μεγαλύτερης κρατικής πετρελαϊκής της χώρας, CNOOC Ltd, «οι Κινέζοι επιχειρηματίες πιστεύουν ακράδαντα ότι θα υπάρξει ανάκαμψη και μάλιστα μέσα στην κρίση διακρίνουν ευκαιρίες».

Η αισιοδοξία τους αφηφά τους φόβους επιβράδυνσης της κινεζικής οικονομίας, αλλά και των επιφυλάξεων του Πεκίνου στην προοπτική διοχέτευσης εγχώριων επενδυτικών κεφαλαίων στο εξωτερικό. Δεν ισχύει απαραίτητα το ίδιο για τις ΗΠΑ και την Ευρώπη, οι οποίες σύμφωνα με δυτικούς αναλυτές «συνειδητοποιούν ότι χρειάζονται κινεζικές επενδύσεις για να προστατευθούν από την ύφεση». Οι Κινέζοι επένδυσαν 34,16 δισ. δολάρια στο εξωτερικό κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008, συμπεριλαμβανομένων 25,66 δισ. δολαρίων σε μη χρηματοοικονομικά ιδρύματα. Το τελευταίο ποσό ισοδυναμεί με αύξηση κατά 229% έναντι της αντίστοιχης περυσινής περιόδου, σύμφωνα με επίσημα κυβερνητικά στοιχεία.

Το τραπεζικό σύστημα της Κίνας έχει προς το παρόν αποφύγει τις αναταράξεις που έχουν παραλύσει τις δυτικές αγορές, χάρις στην πολύ αυστηρότερη νομοθεσία. Η οικονομία της χώρας, παρότι έχει παρουσιάσει —συγκριτικά— σημαντική επιβράδυνση λόγω της παγκόσμιας κάμψης, εξακολουθεί να παρουσιάζει ανάπτυξη που αναμένεται να φθάσει στο «ζηλευτό» 8% το 2009, κάτι στο οποίο έχει σαφώς συμβάλει το πακέτο στήριξης, ύψους 586 δισ. δολαρίων, που ανακοίνωσε πρόσφατα η κυβέρνηση. Οι περισσότερες κινεζικές επενδύσεις στο εξωτερικό προς το παρόν επικεντρώνονται στον τραπεζικό και τον πετρελαϊκό κλάδο. Τον Αύγουστο, η μεγαλύτερη πάροχος υπεράκτιων πετρελαϊκών υπηρεσιών, China Oilfields Services, ανακοίνωσε εξαγορά της νορβηγικής AwiCo Offshore αντί 2,5 δισ. δολαρίων. Και τον Μάρτιο, η Industrial & Commercial Bank of China οριστικοποίησε εξαγορά του 20%, αντί 5 δισ. δολαρίων, της νοτιοαφρικανικής Standard Bank, πραγματοποιώντας τη μεγαλύτερη επένδυση στο εξωτερικό στα κινεζικά χρονικά. Επενδύσεις έχουν γίνει ευρύτερα στην Αφρική, τη Λατινική Αμερική (ορυχείο χαλκού στο Περού) και αλλού.

ΣΥΝΤΟΜΑ

ΗΠΑ

3,1% πτώση σημείωσαν οι μεταπωλήσεις κατοικιών στις ΗΠΑ τον Οκτώβριο. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η National Association of Realtors οι πωλήσεις ανήλθαν σε 4,98 εκατομμύρια. Οι οικονομολόγοι προέβλεπαν μείωση των μεταπωλήσεων στα 5,0 εκατομμύρια. Ο αριθμός των απούλων κατοικιών στην αγορά υποχώρησε τον περασμένο μήνα κατά 0,9% στα 4,23 εκατομμύρια.

ΒΡΕΤΑΝΙΑ

11.300 σπίτια κατασχέθηκαν στο τρίτο τρίμηνο του έτους, έναντι 10.100 στο δεύτερο, σύμφωνα με στοιχεία του Συμβουλίου Πιστωτών Στεγαστικών Δανείων και παρά τις προσπάθειες της κυβέρνησης να βάλει φραγμό στις κατασχέσεις. Αναλυτές προβλέπουν εκτίναξη του αριθμού των κατασχέσεων, καθώς εξακολουθεί να αυξάνεται ο αριθμός των νοικοκυριών που δυσκολεύεται να αποπληρώσει τα δάνειά του.

ΡΩΣΙΑ

28% της ισπανικής Repsol επιδιώκει η ρωσική Lukoil. Η ισπανική τράπεζα La Caixa (της οποίας η θυγατρική Criteria συμμετέχει με 14% στη Repsol) επιβεβαιώνει πληροφορίες ότι βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με τη ρωσική πετρελαιοβιομηχανία. Όπως διευκρίνισε συζητώντας την πώληση μετοχικού μεριδίου 6%, η συμφωνία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το εάν θα δεχθεί η ισπανική κατασκευαστική Sacyr Vallehermoso να πωλήσει επίσης στη Lukoil το μερίδιό 20%, που έχει στην ισπανική πετρελαιοβιομηχανία.

ASTRAZENECA

1.400 απολύσεις μέχρι το 2013 σχεδιάζει η διοίκηση της φαρμακοβιομηχανίας, ενώ παράλληλα θα διακόψει τις λειτουργίες τριών εργοστασίων της στην Ευρώπη, λόγω των έντονων πιέσεων που δέχεται ο κλάδος το τελευταίο διάστημα. Οι νέες απολύσεις έρχονται να προστεθούν στις 7.600 περικοπές θέσεων εργασίας που ανακοίνωσε η εταιρεία τον Ιούλιο και θα επηρεάσουν, κυρίως, τις εγκαταστάσεις της στην Αγγλία και στη Σουηδία. Τα εργοστάσια που θα κλείσουν βρίσκονται στην Ισπανία, το Βέλγιο και τη Σουηδία.

Κλειδί για την παγκόσμια οικονομία η χώρα του δράκου

Η Κίνα μπορεί να δώσει ώθηση στις δυτικές —άλλοτε— ισχυρές οικονομίες

THE ECONOMIST

Το 1978, όταν ο Ντενγκ Σιάο Πινγκ έβαλε την Κίνα στον δρόμο των οικονομικών μεταρρυθμίσεων, δυτικοί οικονομολόγοι υποστήριζαν ότι «μόνον ο καπιταλισμός μπορεί να σώσει την Κίνα». Ακριβώς μία 30ετία αργότερα, ορισμένοι που αρέσκονται και στα λογοπαίγνια, υποστηρίζουν ότι «μόνον η Κίνα μπορεί να σώσει τον καπιταλισμό». Οι περισσότερες πλούσιες οικονομίες βρίσκονται τώρα αντιμετώπιες με το φάσμα της ύφεσης. Εάν όμως καταφέρει η Κίνα, με την τρίτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, να διατηρήσει ικανοποιητικούς αναπτυξιακούς ρυθμούς, θα βοηθήσει σημαντικά και την παγκόσμια οικονομία.

Ως εκ τούτου, τόσο στην Κίνα όσο και διεθνώς, έγινε δεκτή με μεγάλη ικανοποίηση την 9η Νοεμβρίου η ανακοίνωση του Πεκίνου για την υλοποίηση ενός προγράμματος τόνωσης της οικονομίας, συνολικής αξίας 4 τρισεκατομμυρίων γουάν, περίπου

600 δισεκατομμυρίων, δολαρίων. Θα φτάσει αυτό όμως για να ανάψει πάλι η φωτιά στα πνευμόνια του δράκου;

Εκοντας αναπτυχθεί με μέσους ετήσιους ρυθμούς της τάξεως του 10% την τελευταία πενταετία, η οικονομία της Κίνας επιβράδυνθηκε πολύ ταχύτερα από το αναμενόμενο. Οι εν λόγω αναπτυξιακοί ρυθμοί μειώθηκαν στο 9% το δωδεκάμηνο έως και το τρίτο τρίμηνο του 2008, από 11,9% το 2007. Το ποσοστό αυτό παραμένει εντυπωσιακό όμως οι δείκτες προοιωνίζονται περαιτέρω επιβράδυνση.

Προβλέψεις

Σύμφωνα με νέα ανάλυση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), που προβλέπει αύξηση του κινεζικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) κατά 8,5% το 2009, η Κίνα θα καλύψει του χρόνου σχεδόν το ήμισυ της αύξησης του παγκοσμίου ΑΕΠ.

Η ανοικοδόμηση, η ζήτηση χαλβα, η κατανάλωση ηλεκτρικής

Ο πρόεδρος της Κίνας Χου Τζιντάο.

ενέργειας, οι πωλήσεις αυτοκινήτων και τα αεροπορικά ταξίδια μειώνονται σταθερά τους τελευταίους μήνες. Η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε μόλις κατά 8,2% το δωδεκάμηνο Οκτωβρίου 2007-2008, ήτοι με λιγότερο από το μισό των ρυθμών του 2007 και

με τους χαμηλότερους ρυθμούς της τελευταίας επταετίας. Οι αιμές των μετοχών έχουν καταρρεύσει σε ποσοστό 70% από τα επίπεδα τους ρεκόρ και οι τιμές της κατοικίας αρχίζουν να υποχωρούν. Οι πωλήσεις των ακινήτων κυμαίνονται σε επίπεδα 40% με 50% χαμηλότερα από το αντίστοιχο περσινό διάστημα. Ασφαλώς δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι οι δείκτες εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων στις προοπτικές της κινεζικής οικονομίας αρχίζουν να παρουσιάζουν... ρήγματα.

Στην επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας αντικατοπτρίζεται μόνον μερικώς η μείωση των εξαγωγών, που οφείλεται στην παγκόσμια οικονομική κρίση. Ενα άλλο μέρος οφείλεται στην εγχώρια αγορά και είναι αποτέλεσμα της αύξησης του κόστους του χρήματος σε μία προσπάθεια συγκράτησης των πληθωριστικών πιέσεων καθώς και στην υπερθέρμανση της αγοράς των ακινήτων.

Λουκέτο σε χιλιάδες βιοτεχνίες

Στην Κίνα, χιλιάδες υποδηματοποιίες, μονάδες παραγωγής παιχνιδιών, ενδυμάτων κ.ά., κατεβάζουν τα ρολά. Το γεγονός οφείλεται μερικώς στη μείωση της ζήτησης από το εξωτερικό σε μεγάλο ποσοστό και στην ισχύ νέας νομοθεσίας που απαιτεί την αύξηση των μισθών.

THE ECONOMIST

Αξιοσημείωτο είναι το πόσο αντικειμενικοί αποδεικνύονται μέχρι στιγμής οι ρυθμοί αύξησης των κινεζικών εξαγωγών.

Σε δολάρια ΗΠΑ οι εν λόγω εξαγωγές ήταν τους πρώτους δέκα μήνες του 2008 αυξημένες κατά 21% συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα του 2007, ενώ το ημερολογιακό έτος 2007 οι ρυθμοί αυτοί έφθαναν το 26%.

Στην Κίνα, τα χειρότερα προβλήματα εντοπίζονται στην παραχία Γουανγκντόγκ, όπου χιλιάδες βιοτεχνίες —υποδηματοποιίες, μονάδες παραγωγής παιχνιδιών και ενδυμάτων κ.ά.— κατεβάζουν τα ρολά.

Το γεγονός οφείλεται μερικώς μέχρι στιγμής στη μείωση της ζήτησης από το εξωτερικό και σε μεγάλο ποσοστό και στην ισχύ νέας νομοθεσίας που απαιτεί την αύξηση των μισθών.

Δημοσιεύματα στον Τύπο αναφέρουν μάλιστα ότι φέτος έσβησαν από το χάρτη οι μισές από τις κινεζικές βιομηχανίες

κατασκευής παιχνιδιών και άνω του 30% των μονάδων κατασκευής υποδημάτων.

Ωστόσο, οι εξαγωγές των δύο αυτών ειδών ήδη αντιστοιχούσαν μόλις στο 5% των κινεζικών εξαγωγών, ενώ εκείνες των κάθε λογής μηχανημάτων και των μεταφορικών μέσων, που αντιστοιχούν περίπου στο μισό του συνόλου των κινεζικών εξαγωγών, συνεχίζουν να αυξάνονται σε όγκο με ετήσιους ρυθμούς άνω του 20%.

Ασφαλώς, η μείωση των επιχειρήσεων της Γουανγκντόγκ οφείλονται και σε άλλους παράγοντες, όπως είναι οι εξαγορές για παράδειγμα...

Την ίδια ώρα, οι επιχειρήσεις απ' άκρη σ' άκρη της Κίνας αναφέρουν ότι οι νέες παραγγελίες από το εξωτερικό μειώνονται ραγδαία τους τελευταίους μήνες και ορισμένοι αναλυτές εκτιμούν πως για πρώτη φορά φέτος και μετά από περισσότερα από 25 χρόνια, οι εξαγωγές της Κίνας θα παραμείνουν στάσιμες σε όρους δολαρίου ΗΠΑ.

Στα ύψη και το 2009 οι καταναλωτικές δαπάνες

THE ECONOMIST

Οι εισαγωγές μειώνονται επίσης δραστικά, αντικατοπτρίζοντας τη μεγάλη συμμετοχή τους —ως πρώτες ύλες, εξαρτήματα κ.ά.— στις κινεζικές εξαγωγές. Ωστόσο, οι λιανικές πωλήσεις στην Κίνα συνεχίζουν να ικανοποιούν, παρουσιάζοντας το πρώτο δεκάμηνο του έτους φέτος πραγματική αύξηση της τάξεως του 17%.

Η καταναλωτική δαπάνη αναμένεται να διατηρηθεί υψηλή το

2009, λόγω τόσο του αυξανόμενου εισοδήματος των νοικοκυριών όσο και των χαμηλών επιπέδων του χρέους τους.

Η κινεζική οικονομία —εάν δεν συνυπολογισθεί η επίδραση του προγράμματος δημοσίων δαπανών για τη στήριξη της— αναμένεται να αναπτυχθεί το 2009 με ρυθμούς της τάξεως του 6%, τους χαμηλότερους της τελευταίας εικοσαετίας.

Στις περισσότερες χώρες του κόσμου ένα τέτοιο ποσοστό θα α-

ποτελούσε λόγο εορτασμού, όμως στην Κίνα αποτελεί πλέον δόγμα ότι για να συνεχίσουν να δημιουργούνται αρκετές θέσεις εργασίας για τα εκατομμύρια των Κινέζων που εγκαθίστανται κάθε χρόνο στις μεγαλουπόλεις, προερχόμενοι από τις αγροτικές περιοχές της χώρας, οι ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας της πρέπει να φθάσουν τουλάχιστον στο 8%.

Η θεωρία αυτή αναθεωρείται τώρα, ενώ πολλές ελπίδες για την εξέλιξη της κινεζικής οικονομίας το

2009 εναποτίθενται και στο δημοκρατικό κυβερνητικό πρόγραμμα των 4 τρις. γουάν.

Ισως, περισσότερο απ' ό,τι κάθε τι άλλο, η σημασία του προγράμματος αυτού —που περιλαμβάνει κονδύλια για δημόσια έργα, προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας και φορολογική μεταρρύθμιση— να συνδέεται με το σαφές μήνυμά του Πεκίνου, πως είναι έτοιμο να επέμβει για να στηρίξει την κινεζική οικονομία και εμμέσως μαζί και την παγκόσμια.

ο γεγονός ότι οι διαδικασίες εποπτικού ελέγχου των τραπεζών επαφίονται ε κάθε κράτος-μέλος της Ε. Ε. ξεχωριστά, βαρύνει με επιπλέον κόστος τις εγνάδες ευρωπαϊκές τράπεζες, όπως η Deutsche Bank (φωτ.) και η BNP Paribas, οι οποίες διατηρούν ισχυρή παρουσία σε όλη την Ευρώπη.

Οι εθνικές κυβερνήσεις διαφωνούν με τις Βρυξέλλες

Με απροθυμία έως και φόβο αντιμετωπίζουν οι εθνικές κυβερνήσεις τις εκκλήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να υπάρξει ριζοσπαστικά νέο καθεστώς στις διαδικασίες εποπτείας των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών.

Αποτέλεσμα είναι να αφήνουν τις εν λόγω επιχειρήσεις «παγιδευμένες» σε πολυέξοδες διασυννοριακές εποπτικές διαδικασίες.

Η πλειοψηφία των τραπεζικών λογαριασμών στα 27 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ενωσης ανήκουν σε περίπου 40 διασυννοριακούς τραπεζικούς γίγαντες όπως η Deutsche

Bank, η HSBC και η BNP Paribas.

Ακόμη λιγότερες είναι οι ασφαλιστικές εταιρείες που διαθέτουν την πλειοψηφία των ασφαλιστικών συμβολαίων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ωστόσο, η επόπτευση αυτών των εταιρειών συνεχίζει να βασίζεται σε εθνικό επίπεδο. Η Ε. Ε. είχε προτείνει να αναλάβει το σύνολο των εποπτικών διαδικασιών και ευθυνών σε όλη την Ευρώπη η χώρα στην οποία εδρεύει η εκάστοτε τράπεζα ή ασφαλιστική εταιρεία.

Ωστόσο, και παρά τις δηλώσεις τους περί επιθυμίας τους για ενοποίηση των διαδικασιών επόπτευ-

Απροθυμία από τα κράτη-μέλη για το νέο καθεστώς εποπτείας τραπεζών και ασφαλιστικών.

σης και μάλιστα όχι μόνο σε ευρωπαϊκό αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο, οι ηγέτες των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων δεν προσυπέγραψαν ούτε υποστήριξαν κάποια συγκεκριμένη πρόταση της Κομισιόν. Και πάλι, ό-

πως έχει γίνει και με πολλά άλλα θέματα στο παρελθόν, το ζήτημα της εθνικής κυριαρχίας αποδείχθηκε ιδιαίτερα ευαίσθητο και δύσκολο να τεθεί στην άκρη. Πάντως, οι ευρωπαϊκές συννομοσπονδίες ασφαλιστικών εταιρειών και τραπεζών τάσσονται σαφώς υπέρ μιας πρωτοβουλίας για την απλούστευση των εποπτικών διαδικασιών. Οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ενωσης έχουν μία ακόμη ευκαιρία στις 2 Δεκεμβρίου να αλλάξουν κατεύθυνση, αλλά δεν θεωρείται πιθανό.

Είναι η πρώτη φορά που μειώθηκε το ΑΕΠ της Ζώνης Ευρώ για δύο συναπτά τρίμηνα (όπως είναι ο τεχνικός ορισμός της ύφεσης) από την εισαγωγή του ευρώ το 1999. Στην πράξη, δεν διαφέρουν και πολύ οι μεγάλες οικονομίες σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη.

Η ύφεση έφτασε πρώτα στην Ε.Ε.

Οι ΗΠΑ έδειξαν μεγαλύτερες αντοχές, παρά το γεγονός ότι η κρίση ξεκίνησε εκεί

THE ECONOMIST

Θα ήλπιζε κανείς πως η πιστωτική κρίση θα καταστρέψει τους άσωτους προτού πλήξει τους συνετούς. Δεν έχει συμβεί κάτι τέτοιο στη Ζώνη Ευρώ. Τα στοιχεία πουδόθηκαν στη δημοσιότητα στις 14 Νοεμβρίου αποκάλυψαν ότι η οικονομία της συρρικνώθηκε το γ' τρίμηνο ενώ είχε προηγηθεί ανάλογη πτώση το β' τρίμηνο.

Είναι η πρώτη φορά που μειώθηκε το ΑΕΠ της Ζώνης Ευρώ για δύο συναπτά τρίμηνα (όπως είναι ο τεχνικός ορισμός της ύφεσης) από την εισαγωγή του ευρώ το 1999. Αυτό σημαίνει ότι η Ζώνη Ευρώ, που εξάγει σχεδόν όσα εισάγει, διολίσθησε σε ύφεση πριν από την Αμερική και τη Βρετανία, οι οποίες κατέγραψαν μεγάλη άνοδο της κατανάλωσης παρά τα μεγάλα εμπορικά τους ελλείμματα.

Πρακτικά οι βραχυπρόθεσμες αλλαγές στην παραγωγή δεν αποτελούν καλό δείκτη για την ύφεση. Τα στοιχεία περί του ΑΕΠ υποκεινται σε μεγάλες αναθεωρήσεις και σε εποχιακές επιρροές. Στην πράξη, δεν διαφέρουν και πολύ οι μεγάλες οικονομίες σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη. Η οικονομία της Ζώνης Ευρώ σημείωσε ανάπτυξη 0,7% τους 12 μήνες που έληξαν το γ' τρίμηνο, ελάχιστα λιγότερο δηλαδή από την Αμερική (και λίγο περισσότερο από τη Βρετανία).

Οι κακές επιδόσεις

Η Γερμανία και η Ισπανία τα πήγαν ελαφρώς καλύτερα από τον μέσο όρο της Ζώνης Ευρώ και η Ιταλία ελαφρώς χειρότερα. Μόνον

Σε ύφεση και η γερμανική οικονομία

Η γερμανική οικονομία είναι και επίσημα σε ύφεση, όπως δείχνουν τα στοιχεία που δημοσίευσε την Τρίτη η στατιστική υπηρεσία της χώρας. Κύρια αιτία η δραματική πτώση των εξαγωγών λόγω της πιστωτικής κρίσης. Το ΑΕΠ της μεγαλύτερης οικονομίας της Ευρώπης αλλά και μιας από τις μεγαλύτερες εξαγωγικές χώρες μειώθηκε κατά 0,5% το τρίτο τρίμηνο για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο. Οι αναλυτές προέβλεπαν ότι ο ρυθμός ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας θα σημείωνε πτώση κατά 0,4%. Οι εξαγωγές υποχώρησαν κατά 0,4%, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 3,8%. Μεγάλη επιδείνωση παρουσίασε τον Νοέμβριο και το επιχειρηματικό κλίμα στη Γερμανία, με τον δείκτη Ifo να υποχωρεί στα χαμηλότερα επίπεδα από τις αρχές του 1993.

Γερμανία και Ισπανία τα πήγαν καλύτερα από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης και η Γαλλία ελαφρώς χειρότερα. Η Ιταλία ξεχωρίζει με τις κακές επιδόσεις της.

Η Ιταλία ξεχωρίζει με τις κακές επιδόσεις της: το ΑΕΠ της μειώθηκε κατά 0,9% σε ετήσια βάση. Μια ενδεχόμενη ύφεση εμπνέει φόβο κυρίως επειδή αυξάνει την ανεργία γι' αυτό και είναι πιο σημαντικά όσα έχουν συμβεί στην αγορά εργασίας.

Στη Ζώνη Ευρώ η ανεργία έχει αλλάξει ελάχιστα στο ένα και πλέον έτος που έχει μεσολαβήσει από τη στιγμή που εκδηλώθηκε η πιστωτική κρίση. Έχει, αντίθετα,

αυξηθεί στη Βρετανία και στην Αμερική. Στις χώρες αυτές είναι μεγαλύτερη η ανάπτυξη από τη Ζώνη Ευρώ γι' αυτό και αυξάνεται περισσότερο η ανεργία σε περιόδους αναμικτικής ανάπτυξης. Η αγορά εργασίας στη Ζώνη Ευρώ είναι λιγότερο ευέλικτη κι έτσι η ανεργία, που είναι γενικά υψηλότερη, δεν αυξάνεται τόσο ραγδαία σε μια επιβράδυνση.

Ωστόσο, δεν ήταν παρά η μείωση της ανεργίας στη Γερμανία που τη διατήρησε σε γενικά χαμηλά επίπεδα στο σύνολο της Ζώνης Ευρώ. Καθώς εντείνεται η επιβράδυνση, θα διευρύνεται το χάσμα ανάμεσα στη Γερμανία και τις άλλες χώρες της Ζώνης Ευρώ. Μέχρι προσφάτως, οι τράπεζες διασταζαν να δανείσουν στους καταναλωτές αλλά εξυπηρετούσαν τις επιχειρήσεις. Τώρα μειώνεται και η πίστωση προς τις επιχειρήσεις. Το «χάσμα χρηματοδότησης», ο δανεισμός που χρειάζονται δηλαδή οι επιχειρήσεις για να διατηρήσουν τις δαπάνες τους, είναι

περίπου 5,5% στη Γαλλία και άνω του 8% του ΑΕΠ στην Ισπανία. Αλλά οι γερμανικές επιχειρήσεις, που διαθέτουν άφθονο ρευστό, δεν πιέζονται τόσο να περικόψουν τους προϋπολογισμούς τους. Ο κολλοσός της Siemens, για παράδειγμα, σκοπεύει να χρησιμοποιήσει το άφθονο ρευστό της για να χρηματοδοτήσει ορισμένους από τους πελάτες της. Η φειδώ της Γερμανίας επεκτείνεται και στα δημόσια οικονομικά της.

Γερμανική σύνθεση

Η κυβέρνησή της έχει μεγαλύτερα περιθώρια να προσφέρει δέσμη φοροαπαλλαγών για την τόνωση της οικονομίας. Πέρυσι ο προϋπολογισμός ήταν σχεδόν ισοσκελισμένος και το κόστος του δανεισμού είναι σήμερα χαμηλότερο από άλλες χώρες καθώς οι επενδυτές ευνοούν τη γερμανική αγορά ομολόγων με το άφθονο ρευστό της. Ωστόσο, η δέσμη μέτρων που ανακοινώθηκε προ ημερών δεν ήταν αρκετά τολμηρή για να αποφέρει καρπούς.

Η σύνθεση της Γερμανίας αποτελεί πρόβλημα για άλλες χώρες, όπως η Ιταλία και η Ελλάδα, για τις οποίες έχει αυξηθεί το κόστος του δανεισμού στη διάρκεια της κρίσης. Ίσως οι επενδυτές σπεύσουν ακόμη πιο γρήγορα να τοποθετηθούν στα ασφαλή ομόλογα της Γερμανίας αν οι δύο αυτές λιγότερο συντελείς χώρες χαλαρώσουν τη δημοσιονομική τους πολιτική. Μια έξοδος από αυτό το αδιέξοδο θα ήταν μια συντονισμένη δέσμη μέτρων, σαν αυτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αβεβαιότητα και φόβος επικρατούν πλέον στις διεθνείς χρηματαγορές

Του ROBERT SAMUELSON
THE WASHINGTON POST

Το χρηματιστήριο αποτελεί, μεταξύ άλλων, κι ένα ψυχολογικό βάρομετρο. Και το συναίσθημα που επικρατεί αυτήν την περίοδο είναι αδιαμφισβήτητο: ο φόβος. Δεν είναι μόνο το γεγονός ότι η αξία της κεφαλαιαγοράς έχει μειωθεί κατά 50% και πλέον. Αυτό είχε συμβεί και σε άλλες περιόδους ύφεσης μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (48% το 1973-1974 και 49% το 2000-2002).

Το γεγονός που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής είναι οι μεταβολές των δεικτών σε καθημερινή βάση.

Οι ζημιές από τις πιστωτικές κάρτες μπορεί να είναι το επόμενο μεγάλο πλήγμα των εταιρειών παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Από τα μέσα Σεπτεμβρίου έως τις 21 Νοεμβρίου, υπήρξαν 50 ημέρες συναλλαγών. Στις 25, ο δείκτης μεταβλήθηκε κατά 4% ή περισσότερο (16 ημέρες πτωτικά και 9 ημέρες ανοδικά). Τα προηγούμενα 25 χρόνια υπήρξαν μόλις 25 καθημερινές μεταβολές του δείκτη που να ήταν του μεγέθους του 4% ή περισσότερο. Δηλαδή από μια φορά το χρόνο έχουμε φτά-

σει στο μία φορά κάθε ημέρα. Οι απότομες μεταβολές επιβεβαιώνουν τον φόβο και την αβεβαιότητα που επικρατεί.

Κατά μέσο όρο τα αμερικανικά νοικοκυριά θα ξοδέψουν περίπου 11% λιγότερο για δώρα αυτά τα Χριστούγεννα. Και το ποσοστό της ανεργίας παραμένει σαφώς πιο κάτω από τον μέσο όρο των ξενιθίων των προηγούμενων υφέσεων μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Αυτό το οποίο φοβίζει τους Αμερικανούς είναι η προοπτική η τρέχουσα ύφεση να είναι πολύ χειρότερη από τον μέσο όρο των προηγούμενων και ότι η κυβέρνηση έχει χάσει τον έλεγχο των εξελίξεων.

Πολλά πράγματα είχαν υποτιμηθεί. Η κατάρρευση της αγοράς ακινήτων, το πόσο εύθραυστες ήταν οι εταιρείες χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και το «αποτέλεσμα του πλούτου». Από τις τρεις αυτές εξελίξεις η σημασία της τελευταίας είναι η λιγότερο αναγνωρισμένη.

Το «αποτέλεσμα του πλούτου» είναι η τάση των καταναλωτών να προσαρμόζουν τις δαπάνες τους βάσει της περιουσίας τους. Και η περιουσία τους είναι βασισμένη σε μεγάλο βαθμό στις μετοχές και την αγορά ακινήτων.

Ο μεγαλύτερος φόβος είναι αυτός των παρατεταμένων μειωμένων καταναλωτικών δαπανών. Και οι ζημιές από τις πιστωτικές κάρτες μπορεί να είναι το επόμενο μεγάλο πλήγμα των εταιρειών παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Κατά μέσο όρο τα αμερικανικά νοικοκυριά θα ξοδέψουν περίπου 11% λιγότερο για δώρα αυτά τα Χριστούγεννα. Ο μεγαλύτερος φόβος είναι αυτός των παρατεταμένων μειωμένων καταναλωτικών δαπανών.

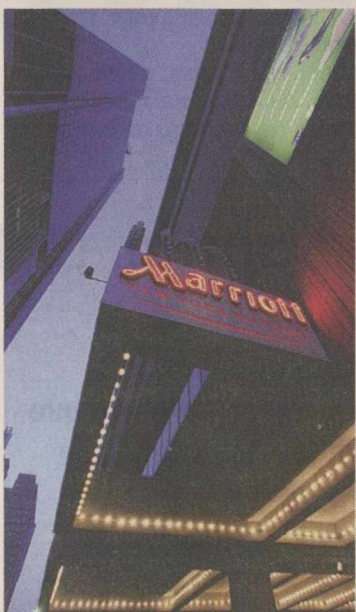
Σε έκτακτα μέτρα καταφεύγουν οι εταιρείες

THE ECONOMIST

Εκ πρώτης όψεως, η αμερικανική τράπεζα Citigroup και η βρετανική εταιρεία οικοδομικού εξοπλισμού Wolseley δεν έχουν πολλά κοινά μεταξύ τους. Αλλά, υπό το βάρος της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης, εταιρείες από διαφορετικούς κλάδους βρίσκονται στην ίδια μοίρα.

Και οι έκτακτες καταστάσεις απαιτούν την εφαρμογή έκτακτων μέτρων. Η Citi ανακοίνωσε, πρόσφατα, δεύτερο γύρο απολύσεων. Το ίδιο και η Wolseley. Δεν είναι οι μόνες. Νομικές εταιρείες, όμιλοι λιανικού εμπορίου, εταιρείες στα ΜΜΕ, παραγωγοί χημικών και εταιρείες τεχνολογίας δρομολογούν περικοπές στις θέσεις εργασίας. Όλες οι εταιρείες γυρεύουν μια θεραπεία. Υπό τις τρέχουσες συνθήκες, η καλύτερη φαίνεται να είναι το ρευστό.

Αν και τα κυβερνητικά μέτρα για την ενίσχυση της ρευστότητας

Ορισμένες εταιρείες, όπως είναι η Marriott International, εξάντλησαν τις δικές τους γραμμές πίστωσης, αν και δεν είχαν άμεση ανάγκη ρευστού.

στο σύστημα έχουν απελευθερώσει τη ροή χρήματος στα εμπορικά χρεόγραφα, που είναι μια σημαντική πηγή χρηματοδότησης, το κόστος άντλησης ρευστού παραμένει υψηλό για όλους εκτός των ισχυρότερων δανειοληπτών. Αντιμέτωπες με αυτές τις συνθήκες, ορισμένες εταιρείες όπως είναι η Marriott International, εξάντλησαν τις δικές τους γραμμές πίστωσης, αν και δεν είχαν άμεση ανάγκη ρευστού. Έρευνα των οικονομολόγων Σέρφστεϊν και Ιβασίνα του πανεπιστημίου Χάρβαρντ δείχνει ότι αυτές οι γραμμές πίστωσης αυξήθηκαν κατά 36% την περίοδο μεταξύ Απριλίου 2006 και 2008, φθάνοντας τα 3,5 τρις. δολάρια.

Μια ακόμη εναλλακτική στην οποία καταφεύγουν οι επιχειρήσεις είναι η διαφύλαξη ρευστού μέσα από την ακύρωση σχεδίων επαναγοράς μετοχών. Μια άλλη παραδοσιακή οδός είναι η εξοικονόμηση πόρων α-

πό διαφορετικές δραστηριότητες. Σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων, Hackett Group, μια πολυεθνική εταιρεία με έσοδα της τάξεως των 23 δισ. δολαρίων έχουν τη δυνατότητα να εξοικονομήσουν έως και 400 εκατ. δολάρια από τομείς όπως η τεχνολογία, οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και το τμήμα ανθρώπινων πόρων. Η Hackett υποστηρίζει, επίσης, ότι η ίδια, υποθετική εταιρεία θα μπορούσε να εξοικονομήσει άλλο 1 δισ. δολάρια βελτιώνοντας την επικοινωνία μεταξύ στελεχών στις πωλήσεις, τον εφοδιασμό και την παραγωγή.

Στην αποστολή για την εύρεση ρευστού, οι εταιρείες πρέπει να είναι, επίσης, προσεκτικές στην ακύρωση σχεδίων για την κυκλοφορία νέων προϊόντων. Αυτό θα ήταν ένα μεγάλο λάθος γιατί οι περίοδοι υφέσεων είναι οι καλύτερες για την κυκλοφορία νέων, καινοτόμων προϊόντων.

THE ECONOMIST

Στους Ρώσους ηγέτες αρέσει να εκμυστηρεύονται εμπιστοσύνη και να υποτιμούν τις χρηματοοικονομικές κρίσεις. Ωστόσο, οι ιστορίες για απολύσεις, απλήρωτους μισθούς και ακούσιες διακοπές αποδεικνύονται ισχυρότερες. Η κυβέρνηση κατηγορεί τις ΗΠΑ και επιμένει στη σταθερότητα του ρουβλίου, όμως καχύποπτοι Ρώσοι, ιδιώτες και επιχειρήσεις, έσπευσαν να μετατρέψουν τα ρούβλια τους σε δολάρια. Τώρα, έχοντας δαπανήσει 57 δισ. δολάρια σε δύο μήνες για την υπεράσπιση του ρουβλίου, το Κρεμλίνο ανησυχεί. Πρόσφατα, ο πρόεδρος της χώρας, Ντμίτρι Μεντβέντεφ, παραδέχθηκε ότι η κρίση εξαπλώνεται στην πραγματική οικονομία.

Οι καθυστερήσεις καταβολής δεδουλευμένων αυξήθηκαν κατά ένα τρίτο τον περασμένο μήνα. Η αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής, στο 5,4% το πρώτο εξάμηνο, έχει σχεδόν μηδενιστεί. Η Παγκόσμια

Τράπεζα προβλέπει ότι η ανάπτυξη θα μειωθεί στο ήμισυ το 2009, στο 3%. Η αύξηση των πετρελαιοειδών τιμών και οι φθηνές πιστώσεις—οι δύο βασικές πηγές εσόδων της ρωσικής οικονομίας—έχουν αντιστραφεί. Σε μόλις πέντε μήνες, το χρηματιστήριο απώλεσε τα δύο τρίτα της αξίας του.

Θεωρητικά, η Ρωσία θα έπρεπε να έχει προετοιμαστεί για μια πτώση των τιμών του αργού. Διαθέτει μεγάλο ταμείο σταθεροποίησης και τα τρίτα μεγαλύτερα αποθέματα στον κόσμο. Ωστόσο, επέτρεψε τις επιχειρήσεις, ακόμα και τις κρατικές, να δανειστούν φθηνά από το εξωτερικό. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, το χρέος αναλογούσε πέρυσι σχεδόν στο 85% των συνολικών κεφαλαιακών εισροών. Αποτέλεσμα, παρά τα αποθέματα 475 δισ. δολαρίων, το εξωτερικό (κυρίως εταιρικό) χρέος είναι υψηλότερο. Για πρώτη φορά μετά το 1998, η Ρωσία μπορεί να περυσιάσει έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών.